

In Europa blijven sommige landen de schietschijf van de financiële markten. Steunmaatregelen brachten tot nog toe weinig soelaas. Maar de Europese Commissie blijft die situatie aangrijpen om extreem rechtse 'besparingsmaatregelen' te lanceren. In eigen land is onverholen duidelijk geworden dat Open VLD en N-VA dat gedachtegoed meer dan genegen zijn. Het heeft onze aandacht verscherpt en we bereiden ons voor op een rumoerig najaar. Onderwijsminister Pascal Smet heeft twee jaar lang ingezet op overleg met de sociale partners. Er waren geen conflicten, geen noemenswaardige aanvaringen... Degelijk sociaal overleg blijft de prioriteit. Voor de komende jaren liggen nog belangrijke dossiers klaar om te worden gefinaliseerd. Degelijk overleg blijft onmisbaar.

Het kon beter

Neoliberal, antisociaal

Eind juni protesteerden de Europese vakbonden tegen het voorstel van economisch bestuur voor Europa. Een grotere coördinatie van het economisch beleid in Europa is niet dé struikelsteen. Wel worden de zeer neoliberale en antisociale klemtonen die worden gelegd, aan de kaak gesteld. De kernideeën van dat beleid zijn de vermindering van de overheidsuitgaven, de loonmatiging en de flexibilisering van de arbeidsmarkt. De EU-lidstaten keurden een tijd geleden de strategie-Europa 2020 goed. Die moet de Europese economie een duwtje in de rug geven via meer onderzoek, innovatie en opleiding, met respect voor de klimaatdoelstellingen en een vermindering van de armoede. De aandacht voor de sociale zekerheid en de openbare dienstverlening is ondermaats. Dat houdt risico's in voor de financiering ervan, maar ook voor de overheidsinvesteringen voor infrastructuur, onderwijs,...

De Europese Commissie heeft voor elke lidstaat een resem aanbevelingen klaar om de doelstellingen van strategie 2020 te bereiken.

Besparingen troef

Voor België dringt de Commissie aan op een sterkere sanering van de overheidsfinanciën, een impliciete herziening van brugpensioenen, de afstemming van de pensioenleeftijd op de levensverwachting, de hervorming van systemen van collectieve loononderhandeling en automatische loonindexering, de flexibilisering van openingsuren in de distributiesector! Ze rept met geen woord over de in België broodnodige, grotere uitgaven voor onderzoek en innovatie, over de inspanningen inzake opleiding in ondernemingen, over de vereiste, gro-

tere energie-efficiëntie of zelfs maar over de armoedeproblemen in ons land. Ze pleit daarentegen voor maatregelen die de armoede - die ze zegt te willen bestrijden - doen toenemen!

Onder vuur

Inmiddels kregen Griekenland, Ierland, Portugal, Letland en Roemenië de boodschap dat ze de besparingsprogramma's moeten volgen die door de Europese Commissie worden opgelegd om in aanmerking te kunnen komen voor een reddingsoperatie. Allicht wacht Spanje en Italië hetzelfde lot. Ook Frankrijk wordt geviserd. Komt er niet vlug verbetering van de politieke situatie in ons land, dan dreigt België ook onder vuur te komen liggen. De opgelegde besparingsprogramma's bevatten stevast het verminderen van de lonen in de openbare sector (onderwijs inclusief), de vermindering van de ambtenarenpensioenen (onderwijspensioenen inclusief), de vermindering van het aantal ambtenaren, minder onderwijspersoneel, privatisering, verlaging minimumloon, beperkingen op de sociale uitkeringen,... Ook de afschaffing van het brugpensioen voor het onderwijs, het terugdringen van de uitstapregelingen, de hervorming (zelfs afschaffing) van het indexsysteem, het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd, springen in de lijst van aanbevelingen naar voor. De Europese Commissie wil de collectieve onderhandelingen over de lonen (en de index) liefst afgeschafte zien. Kortom, sociaal beleid is geen optie. De vakbonden vragen een ander soort aanpak, meer bepaald een stimulerende opwaartse aanpak en dit in tegenstelling tot de neerwaartse nivellering die de Europese Commissie voorstelt.

Sterkste schouders, zwaarste lasten

De syndicale aanpak vergt financiering. Maar... dan moeten de sterke schouders de zwaarste lasten dragen. Dat past al evenmin in het plaatje van de Europese Commissie. Het valt op dat de rechtse partijen in Vlaanderen zich wentelen in die ultraliberale voorstellen. Opmerkelijk was dat de Verenigde Naties onverbloemd te kennen gaven dat de drastische sociale besparingspolitiek, zoals die in Griekenland en Spanje wordt gevoerd, een bedreiging vormt voor de werkgelegenheid en het economisch herstel in gevaar brengt. De Europese Raad heeft eind juni de eenzijdige en neoliberale aanbevelingen voor België goedgekeurd.

De werknemer betaalt het gelag

Daarbij ligt de nadruk op... de besparingen. Nieuwe inkomsten blijven taboe. De index wordt bedreigd. Met geen woord wordt gerept over het positief effect van de index op de economische groei. De index verstevigt immers de koopkracht. Evenmin worden de buitenissige energieprijzen op de korrel genomen. Het vervroegd uitreden uit de arbeidsmarkt moet ontmoedigd worden, de wettelijke pensioenleeftijd is te laag en de werkloosheidsuitkeringen moeten gradueel verminderd. Europa wentelt de rekening van de crisis af op de werknemers. Daardoor krijgt Europa applaus van N-VA en Open VLD. Wij blijven dat beleid afwijzen.

Een nieuw regeringsprogramma?

Met de nota van regeringsformateur Di Rupo werden zowel de communautaire hervormingen als de socio-economische voorstellen van een nieuw regeringsprogramma kenbaar gemaakt.

Overduidelijk waren verschillende socio-economische pistes geïnspireerd door de aanbevelingen van de Europese Commissie en ook door accenten uit de liberale én N-VA-partijprogramma's. Daarmee hengelde de formateur naar de medewerking van die partijen. Voor N-VA gaan noch de voorstellen over de staats-hervorming, noch de socio-economische voorstellen ver genoeg of te ver als het gaat over de 'modale' burger die ten minste één miljoen euro rijk is.

De nota-Di Rupo en de pensioenen

De focus ligt op het uitstellen van de effectieve pensioenleeftijd. De wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar blijft gehandhaafd, maar het vervroegd pensioen wordt stevig aangepakt. Elk jaar zou het vervroegd pensioen met twee maanden worden uitgesteld.

Voor personeelsleden met een loopbaan van 40 jaar zou het vervroegd pensioen op 60 jaar mogelijk blijven.

Voor al veel vrouwen worden daardoor getroffen. Zij hebben meestal een kortere loopbaan. In de openbare diensten (én in het onderwijs)

mogen we ons aan iets soortgelijks verwachten.

Later kunnen vertrekken maakt ook binnen de Vlaamse regering opgang. De ministers Bourgeois en Muylers nemen daarbij het voortouw. Een hervorming van de overlevingspensioenen wordt in het vooruitzicht gesteld. De cumulatie tussen beroepsinkomen en overlevingspensioenen zou worden verbeterd, de laagste pensioenen en de minimumpensioenen zouden wel worden verhoogd.

De cumulatie van beroepsinkomsten met pensioen zou onbeperkt mogelijk worden na de pensioenleeftijd. Maar beroepsinkomsten vóór 65 jaar zouden volledig in mindering komen van het pensioenbedrag.

De overheidspensioenen in het vizier

Het vervroegd pensioen moet mogelijk gemaakt worden. De loopbaanvereiste zou tegen 2020 op vijfendertig jaar komen te liggen, tegenover vijf jaar vandaag. Er wordt ook rechtstreeks geraakt aan het overheidspensioen zelf: nieuwe aangelegden zouden een pensioen genieten berekend op het loon van de laatste jaar van de loop-

baan, in plaats van de laatste vijf jaar. De maatregel houdt een vermindering in van de pensioenen voor de meeste nieuwe ambtenaren. Men raakt daarmee aan een van de fundamenten van het stelsel. Het is de perfecte aanzet om over enkele jaren de berekening van het pensioen over de ganse loopbaan in te voeren voor iedereen. Aanvankelijk voorzagen de voorstellen ook in een aantasting van de perequatie. Dat konden de overheidsvakbonden op de valreep voorkomen. Doorwerken na 65 jaar met pensioenopbouw zou mogelijk worden. Daar zijn vooral de topambtenaren voorstander van. Een aantal gunstregimes wordt beperkt door de minimale loopbaanduur voor een volledig pensioen op minstens 36 jaar te brengen. Zal dat ook gelden voor de parlementairen?

Zodra in de pers gewag gemaakt werd over de voorstellen van Di Rupo en nog voor de nota publiek werd gemaakt, reageerden de overheidsvakbonden.

We drukken de integrale tekst van de persmededeling af. Verdere commentaar behoeft de tekst niet.

Gemeenschappelijk vakbondsfront zal aangekondigde ingrepen in overheidspensioenen bekampen

Het gemeenschappelijke front van de vakbonden van het overheidspersoneel heeft met grote verwondering en afkeer kennisgenomen van de persberichten die aangeven dat de formateur ingrepen in de overheidspensioenen zal voorstellen.

Volgens de persberichten zou het zowel gaan om de wijziging van de berekening van het pensioen op basis van de wedde gedurende de 10 laatste jaren, terwijl dat nu gebeurt op basis van de laatste 5 jaar, als om het op de helling plaatsen van de perequatie.

Het gemeenschappelijk front verwerpt die manier van aanpakken. De perequatie van de overheidspensioenen gebeurt nu om de twee jaar. Als de uitgaven voor de overheidspensioenen toenemen, is dat vooral het gevolg van een toename van het aantal gepensioneerden. Blijkbaar wil men dat compenseren door het bedrag van de pensioenen te verminderen.

*Dat komt gewoon neer op **pure sociale afbraak**.*

*Het wijzigen van de berekeningsmethode van de pensioenen komt neer op het in vraag stellen van het **principe van het uitgesteld loon**, dat aan de grondslag ligt van de overheidspensioenen: bij gelijke kwalificaties was het personeel in de overheidssector minder goed verloned dan zijn collega in het bedrijfsleven. Ook is het niet logisch dat men zou ingrijpen in de perequatie, terwijl men net ook voor de werknemerspensioenen alles in het werk stelt om te komen tot een welvaartskoppeling. Het is helemaal niet juist het voor te stellen alsof de openbare sector geniet van overdreven hoge voordelen of pensioenen.*

De berekening van de overheidspensioenen moet dus verder gebeuren op basis van het loon in de laatste 5 jaar, zoals dat beter ook het geval zou zijn in de privésector.

Het stelsel van de overheidspensioenen is een goede regeling. Niet de overheidspensioenen zijn te hoog, maar de wettelijke pensioenen van het algemeen werknemersstelsel zijn te laag. Dat wordt zelfs erkend op Europees niveau en kun je afleiden uit de statistieken; niet voor niets hebben gepensioneerden een groot armoederisico.

We vragen met aandrang dat men van politieke kant terugkomt op die voorstellen.

De openbare sector wordt blijkbaar op alle fronten tegelijk aangevallen. Spectaculaire verminderingen van werkmiddelen worden aangekondigd, overal in Europa, maar ook in ons land, waardoor de dienstverlening aan de burger in het gedrang zal komen. Op die zelfde manier worden onaanvaardbare verminderingen van de tewerkstelling aangekondigd, terwijl de recente ervaringen naar aanleiding van de crisis leren dat de openbare sector net toeliet de sociaal negatieve gevolgen van de economische crisis op te vangen. Hoe kan men komen tot een coherent sociaal en democratisch systeem zonder sterke openbare sector? Blijkbaar wil men vandaag de openbare sector aanpakken als antwoord op de economische en andere problemen. Meer nog, uit de voorstellen zou ook blijken dat de index verder onder druk staat. Samen met problemen inzake de pensioenen kan dat alleen maar leiden tot zware sociale conflicten.

Het gemeenschappelijk front roept de formateur op de gewraakte en sociaal onrechtvaardige voorstellen te schrappen in zijn discussienota. Mocht bij de bekendmaking van de nota blijken dat dit niet gebeurt, dan heeft het gemeenschappelijk front beslist, nu reeds een brede sensibiliseringcampagne bij het personeel in de openbare sector op te starten, om deze aanpak energiek aan te klagen en te bekampen.

Leerlingenomkadering: een nieuw concept

De Vlaamse regering hechtte begin juli haar goedkeuring aan een voorstel van onderwijsminister Pascal Smet voor een nieuwe leerlingenomkadering van het basisonderwijs.

Het is een voorstel dat komaf wil maken met tekortkomingen van de bestaande regeling en tegelijk het accent wil leggen op de zorg die elke leerling in het basisonderwijs nodig heeft. De minister wil met zijn voorstel de bestaande discriminatie ten opzichte van een leerling lager onderwijs ongedaan maken en daarmee ook zijn toezegging nakomen om de kleuters beter te omkaderen.

De komende weken wordt over dat voorstel nog formeel onderhandeld met de sociale partners. Wel is inmiddels gebleken dat de extra 50 miljoen die de onderwijsminister wil en kan besteden, door de sociale partners zeker niet worden afgewezen. Het gaat hier immers ook over 1.300 extra personeelsleden. Het is een hele prestatie om in deze Vlaamse regering het draagvlak te vinden om nog extra te investeren in het onderwijs. We hoorden een regeringspartij als N-VA al herhaaldelijk besparingen bij het overheidspersoneel (het onderwijs inbegrepen) vooropstellen. Ondanks de budgettaire inspanning die nu wordt geleverd, moet beklemtoond worden dat onze basisscholen voor de opdrachten die hun worden toebedeeld, over nog meer middelen zullen moeten kunnen beschikken.

Belangrijk uitgangspunt

De Vlaamse regering had van bij het begin van deze legislatuur vastgelegd de nodige middelen te voorzien om het recht van elke leerling op degelijk onderwijs en gepaste begeleiding te garanderen.

Om dat doel te bereiken, besliste de regering de GOK-uren te integreren in de reguliere omkadering, de middelen voor Rand en Taal te integreren en derhalve 'thuis taal niet Nederlands' als een onafhankelijke indicator vast te leggen in de berekening van de omkaderingsmiddelen.

De onderwijsminister beklemtoonde in zijn beleidsnota dat hij ervoor wil zorgen dat het basisonderwijs systematisch rekening houden met factoren van achterstelling van leerlingen.

De minister scoort alleszins met zijn opzet: extra middelen om onderwijskansarmoede tegen te gaan, de volwaardige omkadering én financiering van het kleuteronderwijs en daarbovenop de planlast verminderen en de scholen ruimte bieden om zich met de toegekende omkadering beter aan te passen aan de eigen concrete situatie.

Toch enkele kanttekeningen: omkaderingsuren voor de leerlingen moeten aan hen worden besteed én meer dan ooit moet over het inzetten van de omkaderingsmiddelen degelijk worden onderhandelend!

Alle scholen moeten kunnen rekenen op een volwaardige omkadering.

Op korte termijn, al vanaf 1 september 2012, moeten 1.300 bijkomende goed opgeleide kleuteronderwijzers en onderwijzers worden aangehouden.

Dat wordt een hele klus!

Het voorstel

Voor het kleuteronderwijs en voor het lager onderwijs wordt één lestijdenschaal uitgewerkt. Dat geldt evenzeer voor de Brusselse scholen die door de Vlaamse Gemeenschap worden gesubsidieerd.

Deze nieuwe schaal wordt tegen 100 % berekend en de omrekeningscoëfficiënt wordt afgeschaft. Het onderscheid tussen de telling in oktober en februari verval.

Leerlingenkenmerken tikken aan

Voor het toekennen van de omkadering worden de volgende indicatoren gehanteerd: de oplei-

ding van de moeder, de thuistaal niet Nederlands, het ontvangen van een schooltoelage, ... Die indicatoren krijgen een verschillend gewicht omdat ze niet even zwaar wegen op de reproductie van sociale ongelijkheid: opleiding moeder krijgt 45 %, de thuistaal niet Nederlands levert 35 % op en de schooltoelage wordt op 20 % vastgesteld.

Die gedifferentieerde omkadering wordt vanaf de eerste leerling toegepast en er wordt geen drempel ingebouwd.

Financiële ruimte

De overheid doet een bijkomende financiële inspanning van 49 miljoen euro per jaar.

De afzonderlijke telling van vestigingsplaatsen op meer dan twee kilometer verval.

Alle lestijden lichamelijke opvoeding, ook die van het kleuteronderwijs, zijn in de lestijdentabel begrepen.

Instaplestijden worden nog slechts toegekend voor peuters die na de krokusvakantie instappen. De lestijdenschaal worden met 3,04 % afgeroomd om het nieuwe systeem te operationaliseren.

Bijsturen

De meest kwetsbare leerlingen, met name geplaatste kinderen, kinderen van de trekkende bevolking worden voor 1,5 geteld.

De leerlingen in de basisscholen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden voor 1,1 geteld.

De leerlingen in geïsoleerde scholen of geïsoleerde vestigingsplaatsen in gemeenten met een bevolkingsdichtheid van minder dan 200 inwoners per km² worden voor 1,1 geteld.

Winnen en verliezen

Zowat 31.000 lestijden komen erbij in het basisonderwijs. Dat is een stijging met ruim 4 %. In het kleuteronderwijs neemt het aantal lestijden toe met meer dan 8 %. In het lager onderwijs is er een toename met 1,6 %.

In het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest groeit het lestijdenpakket met 8,7 %.

Het gemiddeld aantal leerlingen per leerkracht gaat omlaag tot 16,2 in het kleuteronderwijs en tot 16,8 in het lager onderwijs. Die cijfers gelden uiteraard alleen maar wanneer alle omkaderingsuren aan de leerlingen worden besteed.

Positief is ook dat door het integreren van het GOK-beleid in het globale schoolbeleid de planlast behoorlijk wordt verminderd. Er wordt immers niet langer een afzonderlijk GOK-plan opgelegd.

Ondanks de toename van het aantal lestijden zal ongeveer een vijfde van de scholen 1 of meer lestijden verliezen.

Drievierde van de scholen zal een toename krijgen van het aantal lestijden en bij een vijfde van de scholen zal die toename ten minste één voltijds ambt bedragen.

Scholen met weinig of geen kinderen met factoren van achterstelling zullen omkadering inleveren.

Ook het wegvallen van de afzonderlijke telling voor vestigingsplaatsen zal slachtoffers maken. Daarover beloven de onderhandelingen moeizaam te worden.

Tevens willen we erop wijzen dat bij de verdeling van de werkingsmiddelen en de gevolgen van de maximumfactuur grote problemen zijn gerezen doordat de schoolkenmerken niet in aanmerking worden genomen.

Bijsturingen zijn dus allernoodzakelijkst.

De onderhandelingen worden binnenkort verder gezet en gefinaliseerd. De nieuwe omkadering is vanaf 1 september 2012 operationeel.

Veel gedaan, nog veel te doen

De voorbije twee jaar leek het er voor buitenstaanders op dat het onderwijsbeleid weinig actief werd gevoerd. Dat is maar schijn.

De onderwijsminister heeft enorm geïnvesteerd in het sociaal overleg. Onderwijsdossiers werden degelijk voorbereid en ruim afgetoetst met de sociale partners vooraleer in het officiële cir-

cuit terecht te komen. Daardoor kregen de sociale partners ruim de tijd om de aandacht te vestigen op zwakke punten en/of onvolkomenheden en konden oplossingen worden gezocht en uitgewerkt.

Ondanks de besparingen die in het begin van deze legislatuur moesten worden doorgevoerd, bleef de sociale vrede gehandhaafd. Ondanks het ontbreken van de budgettaire ruimte kon een belangrijke cao worden afgesloten.

De uitvoering van vroegere cao-verbintenissen zoals de verhoging van het vakantiegeld kwam niet in het gedrag.

Met degelijk overleg worden goede resultaten bereikt.

Maar er is meer gebeurd. In enkele maanden tijd werden bijna 2.000 extra plaatsen gerealiseerd om een oplossing te bieden aan de acute capaciteitsproblematiek. Er was ook de doorstart van de operatie-scholenbouw. De visienota over de hervorming van het secundair onderwijs volgde de weg van de officiële advisering en het sociaal overleg.

Ook het inschrijvingsbeleid in Brussel kreeg zijn beslag.

De hervorming van het secundair onderwijs en van het deeltijds kunstonderwijs werd overlegd met de sociale partners.

Het loopbaandebat werd geactiveerd en op het spoor gezet voor grondige uitdieping. De nieuwe omkadering voor het basisonderwijs werd ook vrijgegeven voor advies en syndicaal overleg.

En quasi wekelijks kwamen tijdens de onderhandelingen dossiers aan bod in uitvoering van de afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst.

Het leek allemaal weinig spectaculair, maar de onderhandelaars van overheid, schoolbesturen-organisaties en vakbonden hebben meer dan de handen vol gehad en dikwijls onderhandeld in een race tegen de klok.

De volgende jaren komen nog belangrijke dossiers op tafel: nieuwe thema's, maar ook de finalisering van dossiers waarover de besprekingen al begonnen waren.

Voor het basisonderwijs komt allereerst het nieuwe omkaderingssysteem aan bod. We willen ook dringend het debat aangaan over de bijsturingen aan de regelgeving over de maximumfactuur.

We kijken tevens uit naar het loopbaandebat dat op kruissnelheid komt. Dat debat moet al op korte termijn voor een aantal aspecten antwoorden of voorstellen opleveren om het lerarentekort te bestrijden en de attractiviteit van het beroep op te vijzelen.

We komen in het volgend nummer daarop terug. Het nieuwe schooljaar kan alvast goed starten.

Romain Maes
algemeen secretaris

ACTIES KLEUTERONDERWIJS VOORBARIG

Bij de start van de legislatuur maakte minister Smet met het COV de afspraak prioriteit te geven aan het kleuteronderwijs. Die afspraak gaat door. De minister zal vijftig miljoen euro extra investeren. Zo kunnen vanaf 1 september 2012 ongeveer 1.300 voltijdse personeelsleden extra aan de slag.

Over de uitvoering van die afspraken bestaat al lang geen enkele twijfel.

De minister overlegt met vakbonden en koepels over de concrete uitwerking van de nieuwe omkadering en zoekt samen met hen naar de beste antwoorden.

Het COV stelt vast dat de zogenaamde 'werkgroep kleuteronderwijs' stelselmatig het debat publiek verzuurt met stereotype en niet-getoetste uitspraken.

Schromelijke overdrijvingen worden niet geschuwd. Eerder dan de kleuterscholen een dienst te bewijzen, worden het kleuteronderwijs en de kleuteronderwijzers daarmee in een fout daglicht gesteld.

De 'werkgroep kleuteronderwijs' dreigde bovendien met staking. Dat brengt de personeelsleden in een kwetsbare situatie. Dat is onverantwoord. Staken zonder erkenning door een erkende vakbond betekent dat alle negatieve gevolgen (bijvoorbeeld weddenverlies) ten laste zijn van de stakende personeelsleden.

Het COV wijst de actie resoluut van de hand. Staken is een zwaarwichtige keuze. Pas wanneer via overleg geen enkele oplossing meer mogelijk is en andere acties niet leiden tot doorbraken, kan staking overwogen worden. Tot op vandaag was daartoe geen enkele aanleiding. Bovendien, indien acties nodig blijven, raadpleegt een representatieve vakbond vooraf en op een democratische wijze zijn leden. Inmiddels moest de 'werkgroep' bakzeil halen en de geplande actie afblazen.

Het COV wil samen met de andere vakbonden de lopende besprekingen niet hypothekeren door onverantwoorde acties. Het COV blijft de kaart trekken van de kleuteronderwijzers. Onze resultaten mogen gezien worden.

